

Avdelningen för statistik och jämförelser
Lena Johansson

Kvalitetsdeklaration

Statistik om amning 2015

Ämnesområde

- Hälso- och sjukvård

Statistikområde

- Hälsa och sjukdomar

Produktkod

HS0103

Referenstid

2015

Innehållsförteckning

Kvalitetsdeklaration	1
Statistik om amning	1
Ämnesområde.....	1
Statistikområde	1
Produktkod.....	1
Referenstid.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Statistikens kvalitet.....	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
2 Tillförlitlighet	4
2.1 Tillförlitlighet totalt	4
2.2 Osäkerhetskällor	4
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig.....	5
3 Aktualitet och punktlighet	5
3.1 Framställningstid	5
3.2 Frekvens	5
3.3 Punktlighet.....	5
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	5
4.1 Tillgång till statistiken	5
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	6
4.3 Presentation	6
4.4 Dokumentation	6
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	6
5.1 Jämförbarhet över tid.....	6
5.2 Jämförbarhet mellan grupper.....	6
5.3 Samanvändbarhet i övrigt	6
5.4 Numerisk överensstämmelse	6
Allmänna uppgifter.....	7
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik.....	7
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	7
C Bevarande och gallring.....	7
D Uppgiftsskyldighet	7
E EU-reglering och internationell rapportering.....	7
F Historik	7
G Kontaktuppgifter	8
Bilagor.....	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet är att ge en årlig redovisning av amning och dess utveckling över tid avseende barn inskrivna i barnhälsovården i Sverige.

1.1.2 Statistik användares informationsbehov

Statistiken används av externa användare så som WHO och andra statliga myndigheter, landsting, kommuner, sjukhus, mödra- och barnhälsovården universitetsinstitutioner, journalister och intresseorganisationer samt internt av Socialstyrelsen.

Statistiken används som bakgrund till att vid behov kunna vidta amningsstimulerande åtgärder.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken innehåller nationella uppgifter från barnhälsovården om amning av barn vid olika åldrar. Uppgifterna redovisas på riks-, läns- och kommunnivå.

1.2.1 Objekt och population

Amningsförekomst bland barn i Sverige som skrivits in i barnhälsovården, cirka 115 000 per år. Mängdstatistik, det vill säga aggregerade data på kommunnivå.

1.2.2 Variabler

- Enbart, delvis eller ej ammade barn vid 1 veckas ålder.
- Enbart, delvis eller ej ammade barn vid 2 månaders ålder.
- Enbart, delvis eller ej ammade barn vid 4 månaders ålder.
- Enbart, delvis eller ej ammade barn vid 6 månaders ålder.
- Enbart, delvis eller ej ammade barn vid 9 månaders ålder.

Enbart, delvis eller ej ammade barn vid 12 månaders ålder.

1.2.3 Statistiska mått

Antal och andel (%) presenteras.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Regional redovisning görs för län och kommun.

1.2.5 Referenstider

Årligen, från och med 1986. Aktuell publikation avser barn födda 2015.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Vid uppföljning och rapportering av stora datamängder kan man inte utesluta att journaluppgifter saknas vid den årliga sammanställningen. Ett mindre antal journaluppgifter är dessutom svåra att bedöma. Det finns flera orsaker till bortfall eller till att journaler inte är bedömningsbara. Förutom brister i journalföring finns cirka 400 adoptivbarn där amningsuppgifter saknas. För invandrade och nyanlända barn som skrivits in i svensk barnhälsovård efter ett års ålder har man som regel inte tagit upp någon detaljerad amningsanamnes i efterhand.

Vissa landsting har större bortfall än andra. För barn födda 2013–2015 saknades uppgifter om amning från landstinget i Värmlands län. Föregående års uppgifter från detta län har därför använts för att skatta värden för riket. Skattade värden för Värmland redovisas inte på läns- eller kommunnivå 2013–2015.

År 2013 skickade Stockholms läns landsting in bristfälliga uppgifter för flera kommuner. För de kommuner i Stockholms län som inte uppfyllde kvalitetskriterierna användes föregående års värde för att skatta uppgifter för riket som helhet. De skattade uppgifterna redovisades inte på läns- och kommunnivå men ingick i beräkningen av variabelernas värde på riksnivå. Året därefter hade Stockholm kvalitetsproblem med amningsuppgifterna vid 9 och 12 månaders ålder och exkluderas därför från dessa analyser. Eftersom länet utgör så stor del av materialet blev de nationella sammanställningarna för dessa amningsperioder för osäkra att presentera år 2014.

Uppsala och Örebro läns landsting har övergått till att samla in amningsuppgifter vid hälsokontrollen vid 8 månader och inte vid 9 månaders ålder. Det gäller för barn födda från 2013 i Uppsala län och från 2014 i Örebro län. Socialstyrelsen har valt att inte ta med amningsuppgifter vid åtta eller nio månader från Uppsala och Örebro och för beräkning av riket har föregående års värden använts.

År 2015 var kvaliteten bristfällig för amningsuppgifter från landstinget i Uppsala län vid 2, 6 och 12 månaders ålder och från Jämtlands läns landsting vid 6, 9 och 12 månaders ålder. Uppgifter på läns- och kommunnivå redovisas därför inte för dessa landsting och för dessa barnåldrar. För de län som har mer än 30 procent ej bedömbara uppgifter för enskilda kommuner och amningsperioder redovisas inte amning på kommunnivå för dessa perioder.

Eftersom amningsuppgifterna vid 9 och 12 månaders ålder saknades från flera landsting bedöms de år 2015 vara osäkra. Dessutom är jämförelser mot föregående års riksvärden inte möjliga då dessa saknas.

2.2 Osäkerhetskällor

Den största osäkerhetskällan är rapportering av amning vid nio månaders ålder.

2.2.1 Urval

Inget urvalsförfarande förekommer.

2.2.2 Ramtäckning

Inget täckningsproblem förekommer.

2.2.3 Mätning

Totalundersökning. Inrapportering av amning samlas sker vid hälsokontroller i barnhälsovården och dokumenteras i barnets journal. Uppgifterna samlas in på elektroniska blanketter som fastställs av Socialstyrelsen.

2.2.4 Bortfall

Barnavårdscentralerna når cirka 99 procent av alla barn under det första levnadsåret och kontakten sker i samband med hälsoundersökningar. Amningsuppgifterna anses vara representativa för den verkliga amningsfrekvensen i riket undantaget amning vid nio och tolv månader år 2014.

Två landsting har frångått registrering vid 9 månaders ålder och samlar istället in dessa uppgifter när barnet är 8 månader gammalt.

Under åren 2013–2015 förekommer mycket bortfall i de insamlade uppgifterna om amning från flera län. Se även avsnitt 2.1 om tillförlitlighet totalt.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetning av primärmaterialet sker regionalt i barnhälsovården. Det inkomna materialet bearbetas av en konsult på uppdrag av Socialstyrelsen som genomför olika numeriska kontroller, beräkningar och slutligen framtagande av resultattabeller. Socialstyrelsen gör sedan ytterligare kvalitetskontroller på mängdstatistiken.

2.2.6 Modellantaganden

Förekommer inte.

2.3 *Preliminär statistik jämförd med slutlig*

Ingen preliminär statistik tas fram.

3 **Aktualitet och punktlighet**

3.1 *Framställningstid*

Nio månader räknat från referenstidens slut till publicering.

3.2 *Frekvens*

En gång per år.

3.3 *Punktlighet*

Publicering sker enligt publiceringsplan.

4 **Tillgänglighet och tydlighet**

4.1 *Tillgång till statistiken*

Publikationen finns på www.socialstyrelsen.se. Uppgifter finns även presenterade i Socialstyrelsens statistikdatabas.

4.2 *Möjlighet till ytterligare statistik*

Specialbearbetningar på primärmaterial kan utföras, dock enbart på aggregerad nivå.

4.3 *Presentation*

Publikationen består av ett kortare faktablad med huvudresultaten (svensk och engelsk version) och en Excel-fil med fullständigt sifferunderlag, samt information om definitioner, ordlista, metod samt kvalitet.

4.4 *Dokumentation*

Dokumentation finns samlat på följande webbsida, se www.socialstyrelsen.se/statistik/statistikefteramne/amning

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 *Jämförbarhet över tid*

För åren 1964–1975 redovisades statistik över enbart ammade barn upp till sex månaders ålder. Från och med 1986 innehåller amningsstatistiken både enbart och delvis amning. Från 2002 inkluderas även amning vid 9 och 12 månaders ålder i datainsamlingen.

Jämförelser mellan åren bör göras med hänsyn till förändringar i definitioner och beräkningssätt. Följande förändringar som påverkar jämförbarheten har gjorts:

- Före 2004 definierades barn som förutom bröstmjölk fick smakportioner som enbart ammade. Från och med 2004 har Socialstyrelsen anpassat sig till WHO:s definition för vad som ingår i begreppet ”enbart amning”. Statistik som avser enbart respektive delvis amning är därför inte helt jämförbar med tidigare år.
- Amning av barn vid nio och tolv månader bör för år 2013 tolkas med försiktighet eftersom uppgift saknas från flera landsting. För barn födda 2014 redovisas inga nationella data för nio och tolv månader på grund av bristande kvalitet.

5.2 *Jämförbarhet mellan grupper*

Möjligheter finns för regionala jämförelser.

5.3 *Sam användbarhet i övrigt*

Eftersom data inte samlas in på individnivå med tillhörande personnummer är det inte möjligt att göra länknings till personregister.

5.4 *Numerisk överensstämmelse*

Betecknas som godtagbar.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

C Bevarande och gallring

Ingen gallring görs av statistiken.

D Uppgiftsskyldighet

Skyldighet enligt författning föreligger ej. Dock har Socialstyrelsen i samråd med Landstingsförbundet rekommenderat (SOSFS 1986:9) landstingen att sammanställa amningsuppgifter och att vidarebefordra den regionalt sammanställda amningsrapporteringen till Socialstyrelsen.

E EU-reglering och internationell rapportering

Amningsuppgifter till WHO rapporteras.

F Historik

Socialstyrelsen har amningsstatistik från och med 1986. Statistiken ingår sedan 1993 i Sveriges officiella statistik och ger en bild av amningsvanorna i landet. Statistiken omfattar antal barn som ammas vid en veckas ålder samt vid två, fyra och sex månaders ålder. Uppgifter om amning vid nio och tolv månaders ålder finns sedan 2002.

Från 2007 till 2013 publicerades statistiken om amning årligen i rapporten Amning och föräldrars rökvanor. Numer publiceras statistiken för amning och statistiken för spädbarnsföräldrars rökvanor i två separata rapporter.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Socialstyrelsen
Kontaktperson	Lena Johansson
E-post	Lena.johansson@socialstyrelsen.se
Telefon	075-247 44 70

Bilagor

Blankett för registrering av amningsuppgifter

AMNINGSSTATISTIK
Barn födda 2015

Blanketten insändes till

barnhälsovårdsöverläkaren / motsvarande senast jan 2017

BVC, kodnr/kombikakod, adress och telefon

Uppgiftslämnare:

OBS! fr.o.m. barn födda 2004 är definitionen för **enbart ammade** ändrad

AMNING	DEFINITION
Genomgångna journaler	Här noteras antalet genomgångna journaler för barn födda 2015. OBS! Det ska vara lika med antalet inskrivna barn.
Enbart ammade	Barn som fått enbart bröstmjök samt vitaminer/läkemedel (t.ex. D-vitamin)
Delvis ammade	Barn som förutom bröstmjök fått bröstmjölk ersättning och smakportioner av puréer, välling eller annan kost.
Ej ammade	Barn som ej fått bröstmjök
Ej bedömbara journaler	Här noteras antalet journaler vid respektive ålder där man ej kan bedöma huruvida barnet ammas eller ej, vare sig på journalsida 5 eller i löpande text sidan 6 och framåt.
SUMMA	Summan i varje kolumn skall vara lika med antalet genomgångna journaler.

Antal genomgångna journaler= Barn födda 2015 och inskrivna på BVC 2015-12-31

ÅLDER	1 vecka	2 mån	4 mån	6 mån	9 mån	12 mån
Enbart ammade						
Delvis ammade						
Ej ammade						
Ej Bedömbara journaler						
SUMMA						